Robin Hood FLOUR

די דאזיקע מעל קאָסט ביליקער, ווייל איר קריגט ארויס מער לאבנס ברויט פון יעדן זעקל.

דעם

רב'ס טאָכטער

א העכסט שפאנענדיקער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אלטער פון לאָאו וויזענפעלד

(פארזעצונג)

— זי איז א גרעפין, — האט דער אלטער, וועמעס שטימע עס איז שוין איצט איינגאנצן געווען פארשטיקט פון טרערן, נעענטפערט.

— דו ביזט משוגע, — האט זיך די פרינצעסין אנגערופן; — דו ווייסט ניט וואס דו רעדסט.

— איך דער קאנצלער האט זיך געטראכט אז די עלטער האט זיין אמאָליקן דיינער פארויבט פונם שכל און ער האט זיך אנגעפאנגען פון אים אפצוזאוועזן, נאר פרינץ עמעריך האט אים ניט אפגעלאזט. ער האט אין דעם אלטן דערזעען א רעטונג פאר זיין געליבטער חנה'לען און ער האט זיך דערפאר אין אים אנגעכאפט, פונקט ווי איינער וואס טרינקט זיך באפס זיך אן אין א שטרוי.

— א גרעפין? א גרעפין, האסטו געזאגט. — האט ער אים אומגערול־דיק געפרעגט. — פון וואנען קומט זי און ווער זיינען געווען אירע על־טערן?

דער אלטער האט א ווײַלע ניט געקאנט ענטפערן, ער האט זיך נאך מער פאנאנדערגעוויינט, האט גע־האלטן דעם קאפ אראפגעלאזן. אויף דער דער ברוסט און ער האט אויס־גענומען צו קוקן דעם קאנצלער אין פנים אריין. ערשט נאך א מינוט איז עס דעם פרינץ געלונגען אים ווידער צו באוועגן ווייטער צו רייד־ן. דער אלטער האט דאן אויסגעשטרעקט די האנט און ער האט געזאגט:

— אייער טאכטער איז, מיין פריץ, זי איז אייער פלייש אין בלוט. אייער פארלוירן קינד.

— מיין פארלוירן קינד? — האט אים, דער קאנצלער איבערגעפרעגט און ער איז איצט שוין געווען זיכער, אז דער אלטער איז משוגע. — ווען איז דען ביי מיר א קינד פארלוירן גע־וואָ; ? איך האב נעהאט צוויי קינ־דער, מיין זון גערט, און א מיידעלע, פעלכע איז געשטארבן ווען זי איז דיק געפרעגט. — פון וואנען קומט זי און ווער זיינען געווען אירע על־טערן?

ווען "גוטע צייטן" וואלטן געווען א שטענדיק־זיכערע זאך, וואלטן מענשן נעהאט ווייניק צו זארגן — זיי וואלטן זיך ניט געדארפט אנ־שטריינגען — זיי וואלטן פארלארן זייער אמ־ביציע, זייער שטרעבונג צו עטוואס בעסערס, העכערס . . .

דער איצטיקער "קריזיס", דער חורבן וואס די "דעפרעסיע" האט פאראורזאכט, דאס איז ניט מער ווי דער אויסדרוק פון א שטילשטאנד, א פויזע, צווישן צוויי ריזיקע כוואליעס פון "פראספעריטעט" — די וואס איז אוועק — און די וואס איז אויפ'ן וועג . . .

"דאס אידישע וואָרט" איז פאר יארן לאנג געווען פארבונדן מיט די דערפאלגרייכסטע אונטערנע־מונגען. די זייטן פון איין איינציקער אלטער אויסגאבע פון אונזער צייטונג אנטהאלט א גלענצנדע זאמלונג פון "אדווערטייזמענטס" וואס שפיגלט אפ דעם גוטן האנדלס־צושטאנד פון יענע "גוטע צייטן".

דער אלטער אלטער געלאכט הויך אויפן קול. זי האט פארגעסן, אז זי איז איצט אויפן וועג צו זיין א צישווערן פון א שרעקלאכער טראגע־דיע, אין וועלכער זי שפילט אזא וויכ־טיקע ראלע. זי האט פארגעסן, אז דאס לעבן פון איר איינציקן זון און יורש הייגנט אפ פון דעם אויסגאנג פון דער דאזיקער טראגעדיע. דעם אל־טענס ווערטער האבן זי אמוזירט און זי האט זיך ניט געקאנט איינהאלטן ניט צו לאכן.

עמעריך האט אבער אלץ ניט אויפ־געגעבן די האפענונג, אז דער דאזי־קער אלטער מאן איז געשיקט געווארן פון גאט צו ראטעווען זיין חנה'לען. בעת די קולות פון די מאסן, וועלכע האבן אין מארק פארלוירן דאס גע־דולד און האבן ווי בלוט דארשטיקע חיות געפאדערט, אז חנה'לע זאל שנעל פארברענט ווערן און זיי זאלן קאנען שטילן זייער ווילדע, בארבארי־שע פארלאנגען ווען זיי וועלן זי זעהן זיך ווארפן אין די באראלאזע פלא־מען; בעת די דאזיקע קולות האבן זיך דערטראגן ביז דעם הויף האבן אויף עמעריך האט זיי געהערט, האט ער זיך איינגעקלאמערט אין דעם אלטן אנטאן און ער האט אים מער ניט געוואלט אפלאזן. ער האט אים געצוואונגען" ווייטער צו רערן און צו דערציילן אלץ וואס ער האט גע־וואוסט.

אנטאן האט דאן דערציילט ווי ער איז געווען כמעט זיין נאנצן לעבן א דינער אין דער הויז פון דעם קאנצ־לער און ער איז דארטן פון דעם גרעל־פין. ער איז געווען דער גרעפינס לייב דינער און נאך איר אפשטארבן האט ער דארט מער ניט נעהאט וואס צו טאן און ער האט זיך צוריקגעקערט צו זיינע קרובים אין דארף.

די גרעפין איז געווען א נערוועזע, א זייער בייזע. און איר גרעסטער פארגעניגן איז באשטאנען אין דעם, וואס זי פלעגט דעם נאנצן טאג ארום אים, דער קאנצלער איבערגעפערגט און ער איז איצט שוין געווען זיכער, אז דער אלטער איז משוגע. — ווען איז דען ביי מיר א קינד פארלוירן גע־וואָ; ? איך האב נעהאט צוויי קינ־דער, מיין זון גערט, און א מיידעלע, פעלכע איז געשטארבן ווען זי איז זעלטן אין זייער לייב אויף אים, און ניט ווען שווארץ פון צייכנס, וועלכע די גרעפין האט אים געמאכט מיט איר בייטש. ער האט איר אבער אלע מאל מוחל געווען, ווארום ער האט געוואוסט, אז זי איז א קראנקע און זי טוט דאס מער דערפאר, ווייל זי איז קראנק ווי פון שלעכטקייט.

נאר איין מאל, ווען ער איז געלעגן אין הדר א קראנקער, און די פרינ־צעסין איז דאמאלסט ארייגגעקומען און זי האט אים מערדערלאך געשלאגן, האט ער ביי דער בילד פון דער הייר־ליקער מוטער, וועלכע איז געהאנגען איבער זיין בעט, געשוואוירן אז ער וועט פון איר נעמען ראכע און ער וועט דערמארדערן איר טעכטערל, וועלכע איז דאמאלסט אלט געווען זעקס מאנאטן. די גרעפין האט דאס קינד זייער ליב געהאט און ער האט געוואוסט, אז קיין גרעסערע ראכע וועט ער אין איר ניט קאנען נעמען.

די שווארצע פעסט, וועלכע האט באלד דערנאך אויסגעבראכן און האט געבושעוועט איבער נאנץ איי־ראפע, איז אים דאן געקומען צו הילף. מענשן זיינען דאן געפאלן אין די נאסן, און כמעט יעדעס הויז האט געהאט איינעם אדער מערער טויטע. אין אזא צייט, האט זיך דער ראכע־זיכטיקער דיינער געטראכט, וועט ער קאנען דורכפירן זיין פלאן, ראכע צו נעמען פון דער גרעפין, און דער חשד זאל קיינמאל אויף אים ניט קאנען פאלן.

איין מאל האט ער לעבן דעם הויף געפונען ליגנדיק א קרוג מיט א קינד פון א זעקס אדער זיבן מאנאטן אלט אין די ארעמס. ביידע זיינען געווען טויט און זיי זיינען געלעגן אונטער דעם פלויט פון דעם שלאם.

ער האט דאן גענומען דאס טויטע קינד. ער האט עס ארייגגעטראגן אין פאלאץ, איר אנגעטאן אין די קליי־דער פון דער קליינער און לעבעדיקער גרעפין, וועלכע ער האט ארויסגע־גנבע'ט פון שלאם און ער איז מיט איר אנטלאפן. ער איז געלאפן צו דער טייך טארנאווא, כדי זי דארט צו דערמארדן און דערנאך זי ארייג־צוואוארפן אין וואסער.

אבער פונקט דאן וועגן ער האט שוין געהאט אויסגעשטערקט זיין האנט און ער האט זי געוואולט אנגע־מען ביים גארגל, האט דאס קינד אויף אים געגעבן א קוק און האט אזוי שיין געלאכט אז זיין הארץ איז אין אים שוין ניט צעריסן געווארן און ער האט איר ניט געקאנט טאן קיין שלעכטס.

דאן האט ער זיך מיט איר צוריק־געקערט אין שטאט, זיין ערשטער צייטש.

ער האט דערפאר אוועקגעלייגט דאס קינד לעבן דעם רב'ס וואוינונג, און ער האט זיך אליין באהאלטן צווי־שען די הייזער אין דער געסע, כדי צו זעהן וואס ווייטער וועט זיין. דאן האט ער געהערט דאס קינד, וויינען, און נאך א ווײַלע האט זיך די טיר פון דעם רב'ס וואוינונג געעפנט און דאס קינד איז ארייגגענומען געווארן.

דערנאך איז ער געווארן געווארן, און ער האט אין באהאלטן אויפגעכאפט דאס געבראכטע קינד, אז ער איז אנגעקומען אין שול־זאל, וונטאג דע 27טן סעפט. אלע מיטגלידער און א גרויסער שטאָ־טישער עולם איז אנוועזנד געווען. פארזיצער איז געווען מר. ו. איידעל־מאן, דער סעקרעטאר, מר. נ. שייפער, האט אפגעגעבן א יערלאכן באריכט, וועלכער איז גוטגעהייסן געווארן פון אלע פארזאמלטע. די פארזאמלונג האט אויך פארהאנדלט די פראגע ווענן שניידן די שכירות פון די לערער, שוח־טים און א. וו. עס איז באשלאסן גע־ווארן אויסצוקלייבן א קאמיטעט, וועל־כער זאל באטראכטן די פראגע. צום שלוס האט מען פארגעליינט נייע וואָ־לען פאר באאמטע פון דער שול. עס זיינען דערווײַלט געווארן:

מר. ו. איידעלמאן, פארזידענט; מר. י. נענזער, ווייס־פרעז.; מר. מ. דע־ווידנער, פינאנציעלער סעק.; מר. ל. זינגער, רעקארדינג סעק.; מר. דזש. מאלין, טרעזשורער. טראסטיס זיינען: מר. ד. איידעלמאן, מר. ה. באקווילד, מר. ב. דראפקערמאן, און מר. מ. פיי־לער. די נייע קאמיטע האט באראנקט יערן פאר זייער צוטרוי צו זיי.

* * *

זונטאג, דעם 27טן סעפט. האט זיך א צאל פריינט פארזאמלט אין הויז פון קלארא שטערנבערג, צו א פארטי לכבוד מר. י. העלפנאט, וועלכער פארט אפ קיין קארבארי, מאניטאבא, צו פארטרעטן דארט א שטעלע. די געסט האבן פארבראכט מיט געזאנג און טענץ ביז ארום 10.00 אויינגער און נאכדעם האט מר. העלפנאט איינגעלאדן אלע פריינט צו זיך אהיים וואו מען האט פארבראכט ביז ארום 11.30. וועגן יע־דערער האט זיך געזעגנט און געזאגט־שען מר. העלפנאט א גליקלאכע רייזע און א גוטע צוקונפט און מר. העלפ־נאט איז אפגעפארן צו דער סטאנציע.

* * *

א טעלעגראמע פון ארץ־ישראל וואס די פאמיליע פרידמאן האט היינט באַ־קומען פון זייער זון מ. ד. פרידמאן, לויטעט, אז ער איז אנגעקומען בשלום צו דעם לאנד צו וועלכן ער האט גע־שטרעבט פאר די לעצטע עטלאכע יאר. מר. מ. ד. פרידמאן איז געווען אין וועג ביי א פיר מאנאטן. אין ארץ ישראל האט ער א סך מאנאטן, ווי מר. מ. איידעלמאן און פאמיליע. מר. ש. בעלאס און נאך אייניקע, ווי אויך מר. צייטלין, וועלכער איז פאר א טור דארטן.

* * *

מיט בעלא איידעלמאן האט געגעבן א פארטי פאר א צאל פריינט זונטאג, ביי זיך אין הויז. די געסט האבן פאר־בראכטא פיינעם אוונט.

די סוחרים וועלכע זיינען לעצטנס געצוואונגען געווארן צו אפזאגן א טייל פון זייערע ארבעטער, "שניידן" דעם געהאלט פון זייערע אנגעשטעלטע, און פארקלענערן זייערע הוצאות, וואלטן גע־דארפט דורכבלעטערן די פריעריקע אויסגאבן פון "דאס אידישע וואָרט" — זיי וואלטן זיך איבער־צייגט, אז די איצטיקע שווערע טעג זיינען ניט מער ווי א מיטל פאר גרעסערע אנשטריינגונגען.

"אדווערטייזינג" ווערט מיט רעכט באטראכט ווי די לעבנס־קראפט פון האנדל. "אדווערטייזינג" איז דער זיכערער גרונד־שטיין פאר די ניט זי־כערע פוס־טריט אויף דעם וועג צו דערפאלג . . .

טרייבט אוועק דעם "קריזיס" — דורך 'אדוועד־טייזן אין "דאס אידישע וואָרט" — און דער־נעענטערט צו זיך

פראָספעריטעט און גוטע צייטן.

טעלעפאָן 52-213

The Israelite Press Ltd.

165 Selkirk Ave., East — Winnipeg

רוקחים כשר זייף

אויסגעצייכענט צו וואשען דישעס, זילבערווארן, גלאזווארן, פארצעלין, א. ז. וו. מאכט אלעס ריין און די הענד סאמעט־ווייך.

ניט אכטונג—ניט נאר אז דער וואָרט כשר, איז דוים פרע־ בלוי, נעמט דורך און דורך, נאר אויך אז דער נאסטן רוקח איז אייגנע־ קריצט אין יערע שטיק זייף.

היט זיך פאר נאכגעמאכטס!

צו באקומען אין אלע גראסעריס

I. ROKEACH & SONS, Inc. Brooklyn, N. Y.

ער האָט געשוואָען קיינמאָל ניט חתונה צו האָבן

ווייל די פרוי וועלכע האָט אים באַגייסטערט צו ווערן א שרייבער, איז אויף אייביק פארשוואונדן געווארן

פון ש. וואָרעט

אויב עס איז פארא א בחור אין זיינע ראמאנען? פארוואס האט ער מורא אז זיינע פריינט זאלן וויסן ווער זי איז? אויף די אלע פראגן האט אבער דעקאבראַ קיין ענטפער ניט געגעבן. ער האט זיין "אוצר" געהיט ווי די אויגן פון קאפ און ווי עס וויינט אויס אין ער געווען אזוי איינפרוריטיק אז ער האט מורא געהאט אויסצוזאגן איר נאמען, כדי א צווייטער מאן זאל חליה ניט פארקריגן א פריינטשאפט מיט איר, די דאמע איז אבער, ווי עס איז געווען קענטיק, געווען זייער גליקלאך אין זיין געזעלשאפט, ווייל ער האט איר פאר־שאפט אלע מעגלאכע פארגעניגנס וואס גאנצן אמת.

— קאנסטו אנגעבן וועלכע ס'איז סמנים, וואס זאלן קאנען באשטעטיקן דיינע ווערטער? — האט אים די פרינצעסין געפרעגט.

(פארזעצונג טעמט)

די געבורט פון מהרש"א

(שלום פון זייט 2)

אירע צערסיעגע קליידער און שיך אין דער צייט ווען אלע מענשן זיינען געשמאק געשלאפן. אלע הייזער זיי־נען אין אן אמת'ער קונסט טעפּל. ער האט געגוג כבוד אין געלט און וואלט געפאנגען האבן פיל געליבטע אויף. אבער מערים דעקאבראַ, דער מאלאנטפולער און דערפאלגרייכסטער ראמאניסט אין דער וועלט איז דער איינזאמסטער און אומגליקלאכסטער מענש אין דער וועלט

די פגעשיכטע פון דעקאבראס לעבן איז פונקט אזוי פאנטאסטיש ווי עס זיינען די מערסטע פון זיינע נאוועלן. בעת ער האט שטודירט אין פאריז און אין בערלין האט ער פאקטיש ניט גע־האט מיט וואס א טאג איבערצוקומען, און ניט איינמאל איז אים אויסגעקומען אז טרינקען אז א ציטער צום שלאָ־פען און, זי האט געבוירן דאס קינד, האט זי אים א נאמען געגעבן שמואל אליעזר כדי אים יהודה הלוי, די בע־קערן, וועלכע מען האט גערופן איידל, האט שוין געזאגט פאר דער מוטער מיטן קינד, אז קיין זאך זאל זיי נישט פעלן. דאס קינד איז געווען א וואונ־דערלאך קינד. ער האט געשיינט ווי די זון אין תקופת תמוז. ער האט זייער פלייסיק געלערנט און צו דער ברמצוה האט ער שוין געקאנט גאנץ ש"ס אויסווייניק . . .

דער בעקער האָט געהאט א קליין מיידעלע, דבורה'לע וועלכע איז אלט געווען א יאר, האט ער ביי זיך אָפּ־געמאכט זיין מיינונג, צו נעמען שמואל אליעזרן פאר א חתן צו זיין טאכטער דבורה'לע.

ער האט גערעדט וועגן דעם מיט רחל'ען, זיין מוטער, און זי האט צו־געשטימט צום שידוך.

נאך די תנאים איז זיין מוטער גע־שטארבן און ער איז איבערגעבליבן אונטער דער השגחה פון זיין צוקונפ־טיקן שווער און שווינער דער בעקער און די בעקערן. א לאנגע צייט שפּע־טער נאך דער חתונה איז ער געעבן ביי זיין שווער און שוויגער איידל האט אויף זיך אויפגעהויבן פון זיין ארט און האט זיך אליין פאר־געשטעלט פאר איר.

א יאר נאך דער באגעגעניש האט דע־קאבראַ אנגעשריבן א ראמאן "די מא־דאנא פון דער באן" וואס ער האט גע־ווידמעט דער שיינע דאמע. עטלאכע טעג נאכדעם ווי דער ראמאן איז פון דרוק ארויס האבן דעקאבראס פריינט צו זייער גרויסער דערשטוינונג באַ־מערקט ווי ער גייט ארום צוואמען מיט א זעלטענער שענהייט. זיי האבן גע־וואלט וויסן ווער זי איז, אבער ער האט קיינמאל ניט קאנען פארגעסען איר פלאץ.

אויף דער געשיכטע אנגעפאנגען צו קוקן איינגאנצן אנדערש.

עמעריך האט ניט פיל געטראכט, זיין ווילן צו ראטעווען חנה'לען איז געווען שטארקער פון אלץ אין דער וועלט. ער האט זיך פיל געטראכט, אז אויב ער האט זיך ניט אפגעשטעלט אויף דער פראגע, צי די מעשה וועל־כע אנטאן האט דערציילט, איז יא אמת אדער ניט. ער האט אויף די אנדערע ניט געלאזט טראכטן, נאר ער האט געהאלטן אין איין שרייען אז זיי זאלן גיין ראטעווען חנה'לען.

— דיין מעשה קלינגט זייער שיין, — האט זיך נאך א ווײַלע די פרינ־צעסין אנגערופן צו דעם אלטן דיר־נער סארקאסטיש. — אבער ווי אזוי איז דיר איינגעפאלן אזא זאך? ווען האט זיך דאס דיר גע'חלומ'ט?

— זאל מיך גאט אין הימל שווער שטראפן, אויב איך האב אייך דער־ציילט איין ניט אמת'ן וואָרט, — האט דער אלטער געענטפערט און ער האט זיך דערביי עטלאכע מאל אי־בערגע'צלמ'ט. — ווען ניט דער אור־טייל אויף דער טוידל, וואלט איך דאס דאזיקע געהיימניס מיטגענומען מיט זיך אין קבר, ווארים דעם אמת טאכטער האב זיך ווידער דערמאנט אין אלע מיינע איבערלעבונגען און דערפאר בין איך דאס איצט צו אייך געקומען אום אייך אויסצוזאגן דעם גאנצן אמת.

— קאנסטו אנגעבן וועלכע ס'איז סמנים, וואס זאלן קאנען באשטעטיקן דיינע ווערטער? — האט אים די פרינצעסין געפרעגט.

(פארזעצונג טעמט)

ר' מאיר בן אברהם

ר' מאיר בן אברהם איז געווען א ווייניק אנדערש ווי אנדערע אינגלעך פון זיין צייט. ער האט אויפגעהויבן אויף אלע מעגלעכקייטן אז ער זאל ניט ווערן א ראבי